A°. 1828. N°. 6.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG . . . DEN 14 JANUARIJ.

Het getal der binnen de Stad LEYDEN *geboren Kinderen*, van den eersten January tot den een en dertigsten December 1827, is als volgt:

	Zoons	Dochters	zamen
Januarij	61	76	137
Februarij	60	60	120
Maart	58	49	107
April	48	52	100
Meij	47	44	91
Junij	40	41	81
Julij	24	41	65
Augustus	47	51	98
September	49	46	95
October	62	53	115
November	50	45	95
December	55	36	91
	601	594	1195

Waaronder 11 Tweeling-geboorten.

Het getal der *Huwelijken* in dit jaar gesloten, is:

tusschen	Jongelingen en jonge Dochters	225 paren
„	Jongelingen en Weduwen . .	6 „
„	Weduwenaars en jonge Dochters	28 „
„	Weduwenaars en Weduwen .	8 „
„	Gedevorceerden	1
		268 paren.

Echtscheidingen . . één

Het getal der *Overledenen* is:

	Mans	Vrouwen	Zoons	Dochters	te zamen
Januarij	30	19	20	21	90
Februarij	24	26	18	20	88
Maart	14	27	23	19	83
April	17	21	19	5	62
Mei	17	27	13	14	71
Junij	18	21	14	9	61
Julij	13	13	13	9	48
Augustus	23	27	21	19	90
September	33	30	21	16	100
October	11	24	18	8	61
November	20	26	15	20	81
December	18	32	19	14	83
	238	293	213	174	918

Boven het getal der Overledenen zijn ingeschreven 13 doodgeboren Zoons en 8 doodgeboren Dochters.

	Mannelijk	Vrouwelijk	totaal.
Beneden het jaar	149	118	267
van 1 tot 10	55	49	104
„ 10 „ 20	15	7	22
„ 20 „ 30	24	37	61
„ 30 „ 40	31	29	61
„ 40 „ 50	33	37	70
„ 50 „ 60	23	34	57
„ 60 „ 70	43	46	89
„ 70 „ 80	48	71	119
„ 80 „ 90	26	34	60
„ 90 „ 100	4	5	9
	451	467	918

Het getal der Geborenen is minder dan in 1826 . 113
„ „ Overledenen is meerder dan in 1826 . 19
„ „ Huwelijken is minder dan in 1826 . 5
„ „ Echtscheidingen is minder dan in 1826 . 2

TURKYE.

KONSTANTINOPOLEN, den 12 December. De Heer *van Ribeauterre* is reeds bijna uit den Bosphorus, zal morgen in de Zwarte Zee komen, en verder, indien de wind eenigzins gunstig is, in drie dagen zijnen overtogt naar Odessa afleggen. Op het oogenblik dat de schepen, waarop zich de Gezanten bevonden, het anker geligt hadden, besloot eindelijk de Porte, om hun de benoodigde firmans, toe te zenden door een snelzeiler, die ze vóór het binnenloopen der Dardanellen moet hebben ingehaald. Toen de drie Gezanten, vóór dat zij de hoofdstad verlieten, hunne landgenooten aan de bescherming van den Minister der Nederlanden aanbevolen, en hem hunne Archiven ter hand gesteld hadden, en de Porte daarin zwarigheid maakte, heeft de Minister der Nederlanden bij die gelegenheid met zoo veel nadruk en kracht van reden gesproken, dat de Reis-Effendi den Grooten-Heer overgenaald heeft, om zich niet verder tegen de beschikkingen der Gezanten te verzetten.

Alles bereidt zich in deze hoofdstad ten oorlog, en de gebeurtenissen voor den Sultan is sedert het vertrek der Gezanten ten top gestegen. Men beijvert zich nogtans, om aan de geb.evene Gezanten de meeste achting te betoonen, en heeft in de kazernen kapellen vervaardigd waarin de Christen Geestelijken alle Zondagen den dienst verrigten moeten.

PORTUGAL.

LISSABON den 26 December. De Bank heeft den 21sten begonnen met de kleine bankbrieven van 9200 reis te betalen, zoo er meer dan één te gelijk aangeboden worden, in toenemende maat. Zoodra die inschaar werd, meldde elk naar de bank, om het eerst betaald te worden, de toeloop was ontzachelijk.

— De Infante *Dona Anna Jesus Maria*, heeft eerstdezen het huis van den Markies *de Louté*, haren Echtgenoot, gaan betrekken. Zij worden door H. M. de Koningin Douairière beschermd.

In eenen Familie-Raad, door de Koningin-Moeder voorgezeten, heeft men besloten, het huwelijk der gemelde Infante, geboren den 23 December 1806, openbaar te maken. De Koningin heeft de Echtgenooten een geschenk van 500 goudstukken, elk ongeveer van 20 gls, vereerd, voor de onkosten hunner eerste inrigting. Heden zullen zij het lukenverblijf betrekken, dat zij voor eene jaarlijksche som van 1.250 contos de reis gehuurd hebben. Het is bekend, dat de Infante over een kapitaal van 1.250 contos de reis beschikken kan, voor haar aandeel in de nalatenschap der Familie-goederen van Bragance, door wijlen den Koning *Jan VI*, haren Vader, bezeten, zonder de juweelen te rekenen.

Daar en boven zullen de Cortes, in hunne aanstaande zittingen, overeenkomstig artikel 82 van het Charter, de dotatie regelen moeten. „ Wanneer," wordt daarbij gezegd, „ de Princessen of Infanten trouwen, zullen de Cortes haar huwelijks-gift bepalen, en bij de terhandstelling dezer, zal de dotatie ophouden moeten."

— (*Uit een bijzonderen brief.*) Gedurende twee dagen sprak men zeer veel over het huwelijk van den Markies *de Louté* met de Infante Doma *Anna de Jesus Maria*, maar het gerucht, dat de Agenten der Policie de voerders dier gesprekken poogden te ontdekken, maakte er een einde aan.

De Patriarch, die geweigerd had het huwelijk in te zegenen, werd den 22sten te Quelus ontboden, waar zich de Infante Regentes mede bevond, en gaf, na eene lange redekaveling met de Koningin Douairiere, de nieuwe echtgenooten zijnen zegen. Den 24. zou de Koningin hare Dochter bij haren Echtgenoot op eene buitenplaats, die hij te Cathariz (een uur van deze Stad) gehuurd heeft, vergezellen, maar H. M., gezondheidshalve, niet kunnende uitgaan, werd de Infante door hare Gouvernante begeleid. Zij kwam er zonder eenig verder gevolg, ten 11 uren des avonds aan. Er bevond zich ter harer ontvangst niemand anders dan de Markies en zijn Oom, de Markies *de Lorésal* met zijne vrouw. Gisteren, was er een diner, bereid om de Koningin Douairiere te ontvangen, maar alzoo de Grooten van het Koningrijk, dat huwelijk afkeurende, bevonden er zich slechts vier Heeren tot het Huis des Koningin behoorende, en de naaste bloedverwanten van den Markies. H. M. heeft Don *Pedro IV* dit huwelijk bekend gemaakt, en zijne goedkeuring gevraagd; maar het is eene zoo buitengewone gebeurtenis in dit land, dat men niet weet, hoe Z. M. en Don *Miguel* deze vereeniging zullen opnemen. De Ministers hebben het huwelijks contract niet willen onderteekenen, en de Regentes heeft hare toestemming gegeven als Zuster, en om aan den wil harer moeder te gehoorzamen, maar niet als Regentes.

ITALIE.

LIVORNO den 21 December. Lord *Cochrane* blijft met zijne kleine vloot den Archipel doorkruisen, en verbiedt de inwoners der eilanden op het gestrengste en op hunne verantwoordelijkheid, kaapvaarders in hunne havens uit te rusten. Hij heeft de meest verborgene baaijen der kleine eilanden, werwaarts de kapers gewoonlijk de wijk nemen, met zijne eigene en eenige andere Europesche schepen doorzocht, en verscheidene mistieks vernield, wier manschappen uit roovers bestonden, van alle natien, die, zonder vaderland zijnde, van geen Gouvernement afhangen, en geene Europesche vlag, zelfs niet die van Griekenland eerbiedigen. Het Grieksch Gouvernement, dat zeer wel weet, hoezeer die zeeschuimers hetzelve in het openbaar gevoelen doen dalen en welk voordeel hunne vijanden met die omstandigheden doen, om de zaak der Grieken gehaat te maken, wenschte sedert lang die zeeroovery te zien beperken, en heeft daartoe van het oogenblik gebruikt gemaakt, waarin de tusschenkomst der groote Mogendheden alle de groote krijgsondernemingen belet.

SPANJE.

MADRID den 24 December. Gisteren is er een koerier met depeches uit Parijs aan de Fransche legatie afgestapt. Daarna heeft zich het gerucht verspreid, dat ons Gouvernement met de bemiddeling tusschen Frankrijk en Algiers belast was. Wat hier van zij, dit is zeker, dat onze Consul-Generaal bij den Dey van Algiers, de Heer *Chorone*, bevel ontvangen heeft, om dadelijk naar zijn post te vertrekken.

— Het bevestigt zich, dat het voormalige Staatkundig opperhoofd *Marchenchini*, op de kusten van Grenada geland is, met een groot aantal manschappen, en men zegt, dat er troepen uit Katalonien tegen hem afgezonden zijn.

— Volgens brieven uit Barcelona, zoude Z. M. op het zeewezen wederom eene naval der jaren hebben, en zoo men dicht

(Het vervolg op de kunt van deze Blade.)

WEENEN den 4 January. Een koerier, voor eenige dagen uit Parijs hier aangekomen, met depeches voor den General *Guilleminot* te Konstantinopolen, heeft ongeacht die Gezanten van daar vertrokken is, zijne reis derwaarts voortgezet, omdat hij aan den Minister der Nederlanden gelast was.

— De *Oosterrijksche Bijdragen* deelen heden twee verklaringen mede, door het provisioneel Gouvernement van Driezenhand, den 2 November 1827 gedaan, bevelende de eerste, verpoot van alle Grieksche vaartuigen, aan de onder eenig voorwendsel hoegenaamd, gevlag zijnde, onder vijf kanonschoten, te houden, en de tweede, dat bij aldien Z. M. hierin zwarigheid moet vinden, zijne gezanten, die zich op dat oogenblik in Griekenland bevinden, zullen terugroepen.

— De Heer *Chateaubriand*, Minister Plenipotentiaris van Z. M. den Koning van Frankrijk, is den 10 dezer te Parijs aangekomen.

Oostenrijk aan ons hof, is in den nacht van den 29 tot den 30 December hier aangekomen, met een eigenhandigen brief van Z. M. den Keizer, die men wil, dat hartelijke gelukwenschingen en welmeenende raadgevingen bevatten zoude.

— De staatkunde van den Heer *Colomarde* is sedert zijne aankomst in Katalonien zeer veranderd. Z. Exc. heeft niet alleen eene algemeene amnestie voorgesteld, voor de bijzondere personen van al de staatkundige gevoelens, die zich sedert 1808 achtereenvolgens vervangen hebben; maar zelfs openlijk verklaard, dat, indien de Staatsraad zijne toestemming tot dezen maatregel niet gaf, hij Z. M. zoude verzoeken, denzelven uit kracht van zijn Souverein gezag te nemen, en doorgaans als Minister, die zijne verantwoordelijkheid gevoelde, uit deze haven vertrokken.

— De Heer *Chateaubriand*, Minister Plenipotentiaris van Z. M. den Koning van Frankrijk, is den 10 dezer te Parijs aangekomen, uit de Koning hervatte den Staatsraad verzaden zal om daar op te berigten, en dat hij in die vergadering groote tegenkantingen ontmoeten zal.

Het advies zoude strekken om volledige amnestie te verleenen aan alle de staatkundige partijen sedert 1808; maar het scheen dat er geene melding in gemaakt was, of de personen die daarbij hoofden en aanlokken hebben, in dezelven zullen herleid worden.

BARCELONA den 12 January. Zaven en dertig geestelijken en twee honderd en vijftig burgerlijke personen, waar te gelijen in Afrika bestemd, en die dienst de wegen des Koningrijks, allen den dood verdiend hadden, zijn onlangs op vier transportscheepen, door een oorlogskorvet begeleid, uit deze haven vertrokken.

— De Heer *Chateaubriand*, Minister Plenipotentiaris van Z. M. den Koning van Frankrijk, is den 10 dezer te Parijs aangekomen, uit de Koning hervatte den Staatsraad verzaden zal om daar op te berigten, en dat hij in die vergadering groote tegenkantingen ontmoeten zal.

Het advies zoude strekken om volledige amnestie te verleenen aan alle de staatkundige partijen sedert 1808; maar het scheen dat er geene melding in gemaakt was, of de personen die daarbij hoofden en aanlokken hebben, in dezelven zullen herleid worden.

BARCELONA den 12 January. Zaven en dertig geestelijken en twee honderd en vijftig burgerlijke personen, waar te gelijen in Afrika bestemd, en die dienst de wegen des Koningrijks, allen den dood verdiend hadden, zijn onlangs op vier transportscheepen, door een oorlogskorvet begeleid, uit deze haven vertrokken.

— De Heer *Chateaubriand*, Minister Plenipotentiaris van Z. M. den Koning van Frankrijk, is den 10 dezer te Parijs aangekomen, uit de Koning hervatte den Staatsraad verzaden zal om daar op te berigten, en dat hij in die vergadering groote tegenkantingen ontmoeten zal.

Het advies zoude strekken om volledige amnestie te verleenen aan alle de staatkundige partijen sedert 1808; maar het scheen dat er geene melding in gemaakt was, of de personen die daarbij hoofden en aanlokken hebben, in dezelven zullen herleid worden.

BARCELONA den 12 January. Zaven en dertig geestelijken en twee honderd en vijftig burgerlijke personen, waar te gelijen in Afrika bestemd, en die dienst de wegen des Koningrijks, allen den dood verdiend hadden, zijn onlangs op vier transportscheepen, door een oorlogskorvet begeleid, uit deze haven vertrokken.

aan de Bevelhebbers met de blokade belast, van buiten de linie, die hun voorgeschreven is, eenig vaartuig, met onzijdige vlag, aan te houden, uitgezonderd degene, die men op heter daad bevinden mogt, de blokade te schenden. Voorts bepaling, dat het Zeetribunaal, benoemd geweest om over de gemaakte prijzen te vonnissen, niet verder over dergelijke voorwerpen zal kunnen uitspraak doen, dan voor zoo veel het prijzen betreft, die ter gelegenheid van het schenden der blokade gemaakt zijn. Zullende de Bevelhebbers, die tegen deze verklaring mogten handelen, als zeeroovers beschouwd en gestraft worden. Ingevolgen de tweede verklaring, wordt de Kapitein *Mikes Kyparissi*, met oorlogsvaartuigen en eene militaire magt, naar den Archipel gezonden, ten einde de zeeroovers met alle mogelijke gestrengheid te vervolgen; en worden de plaatselijke Autoriteiten der eilanden bevolen, om daartoe mede te werken.

Dezelve verklaringen eindigen met een verzoek aan de Admiraals der drie Mogendheden, om ter uitroeijing dier verfoeijelijke zeerooverij het hunne te willen toebrengen.

— Berigten van Poros den 30 November, te Korfu aangekomen, berigten mede, dat Lord *Cochrane* weder in dienst van Engeland was overgegaan; zeker was het akoos, dat de equipagie der *Licorne*; tot nog toe met Grieken bemand, thans niet meer dan uit Engelschen bestond.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 4 Januarij. De Markies *de Barbacena*, Kamerheer van den Keizer van Brazilien, die als Generaal *Brant*, in 1814, te Londen de Braziliaansche geldleening negotieerde, is gisteren hier aangekomen, om zich verder naar Weenen en van daar naar Turin te begeven, waar hij de jonge Prinses van Sardinien, bestemd voor den troon van *Don Pedro*, bij procuratie trouwen zal.

Dit huwelijk was reeds bepaald door tusschenkomst van den Keizer van Oostenrijk, voormalig Schoonvader van den Keizer van Brazilien; daar de voorstellen aanvankelijk aan eene Prinses van Beijeren gedaan, niet naar wensch zijn uitgevallen.

De nieuwe Keizerin zal, aanstaande lente, naar Rio-Janeiro vertrekken, op een schip dat naar Europa zal overkomen; om haar af te halen. In het Kasteel der stad St. Cristophe worden reeds groote toebereidselen tot hare ontvangst gemaakt.

De Markies *van Tanbathe*, zaakgelaste van Brazilien bij het Hof van Napels, zal benevens verscheidene Braziliánen van aanzien, die zich op dit oogenblik in Europa bevinden, de nieuwe Keizerin vergezellen.

De Markiezin *de Santos* zal vóór de aankomst der Keizerin Rio-Janeiro verlaten, en zich naar de provincie St. Paul, waar zij geboren is, begeven. Het is een der voorwaarden van het huwelijk, daar de nieuwe Keizerin den dienst dier eerste Staatsdame stellig geweigerd heeft.

De Markies *de Barbacena*, had slechts een enkelde Aide-de-Camp bij zich.

FRANKRYK.

PARYS den 7 Januarij. Bij eene Koninglijke ordonnantie van gisteren, gecontrasigneerd door den Minister-Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, *Vicomte de Martignac*, is de directie der algemeene Politie, bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, opgeheven. Bij eene andere dergelijke ordonnantie van dezelfde dagteekening, is de Heer de *Belleyme*, Procureur bij de Regtbank van Eerste Aanleg, tot Prefect van Politie alhier benoemd, in plaats van den Heer *Delavau*. En bij eene derde wordt deze Heer, als Staatsraad in buitengewonen dienst, tot den gewonen dienst beroepen.

— *Den 9 Januarij.* In de organisatie van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, worden gewigtige veranderingen tot stand gebragt. Het nieuwe hoofd der afdeeling voor de fraaije Kunsten, staat benoemd te worden.

— De Heer *Cousinard*, Sekretaris van het Parket, volgt den Heer *de Belleyme*, als geheim Secretaris.

— Het bijzonder Kabinet van den Prefect van Politie is opgeheven, en de Chef van het Personeel door een ander vervangen.

— Men spreekt van andere wijzingen en van de herstelling van onderscheidene geemploijeerden, die door den Heer *Delavau* bedankt waren.

— Men verzekert, dat de Heer *Hyde de Neuville*, op de lijst der disponibele diplomatieke Agenten hersteld is, van den dag af dat hij er van geschrapt werd.

— De Heer *Michaud* is in zijne post, van 's Konings lezer, hersteld.

NEDERLANDEN.

LEYDEN den 13 Januarij. De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal Woensdag aanstaande, ten half twee uren vergaderen.

— Het *Algemeen Handelsblad*, sedert den 5 dezer te Amsterdam verschijnende, en waarvan de verdiensten in het *Haagsche Dagblad* meesterlijk worden uit een gezet, deelt het navolgend, voor Nederlands statistiek allerbelangrijkst berigt mede:

„Gedurende den Jare 1827 zijn in Nederland ingevoerd 584,558 balen Koffij van allerlei qualiteit, waarvan Amsterdam heeft ontvangen 111,659 balen, 2603 vaten; Rotterdam 97,397 balen 1079 vaten; Antwerpen 376,163 balen, 3539 vaten. In hetzelfde jaar zijn, volgens genoemden staat, 29,366 vaten Tabak in bladen ontvangen, waarvan te Amsterdam 14,716 vaten; Rotterdam 13,430 vaten, Antwerpen 1,220. Rijst, totaal ontvangen 28,648 vaten en 32,231 balen, waarvan te Amsterdam 8,412 vaten, 1980 balen; Rotterdam 5301 vaten 13,892 balen; Antwerpen 14,935 vaten 16,359 balen. Thee, totaal ontvangen 26,118 kwart kisten, waarvan te Amsterdam 15,124 kisten; Rotterdam 9527 kisten; Antwerpen 1467. Huiden, totaal 238,816 stuks, waarvan te Amsterdam 9271 stuks; Rotterdam 34,501 stuks, Antwerpen 215,044 stuks. Peper, totaal 27,195 balen, waarvan te Amsterdam 31 balen; Rotterdam 5247, Antwerpen 21,847. Tarwe, totaal 14,122, waarvan te Amsterdam 12,494 lasten; Rotterdam 1602; Antwerpen 26."

Wijders bevindt men, dat gedurende het Jaar 1827, 13002 schepen, waarvan 6537 uit de Noord- en 6465 uit de Oostzee komende, door de Sond gestevend zijn, te weten:

	Uit de Noordzee.	Uit de Oostzee.
Nederlandsche	411	420
Engelsche	2567	2525
Pruissische	1032	1004
Zweedsche	704	723
Noordsche	437	430
Deensche	429	424
Russische	189	188
Amerikaansche	97	98
Fransche	54	53

In het vorige jaar was het getal der door de Sond gepasseerde schepen slechts 11,502, waarvan 5662 uit de Noord- en 5391 uit de Oostzee. Hiervan waren toen:

	Uit de Noordzee.	Uit de Oostzee.
Nederlandsche	323	321
Engelsche	1871	1853
Pruissische	1031	901
Zweedsche	644	639
Noordsche	496	436
Deensche	420	331
Russische	146	141
Amerikaansche	79	79
Fransche	40	39

— Uit Amsterdam schrijft men, dat de matroos, die voor eenige weken eenen aanslag had gedaan op het leven van den Officier bij de Regtbank van Eersten Aanleg aldaar, den Heer *Patichy de Lichterbilde*, door de Kamer van beschuldiging van het Hoog Geregtshof alhier, is gesteld in staat van beschuldiging, ter zake van poging tot moord, en deswege naar de Assises van Noord Holland is verwezen.

— De ontvangen nummers van het dagblad de *Spectateur Oriental*, dep 2 December uit Smyrna verzonden, leveren een nieuw bewijs op, dat de tijding van het verbranden der Grieksche vloot door den Franschen Admiraal *de Rigny*, valsch is geweest; immers toen nog bevond zich deze Admiraal te Smyrna, hetgeen hij niet verlaten had, noch geneigd scheen voor als nog te willen verlaten. Verondersteld zelfs, dat hij dit den 3den gedaan hadden, zoo zoude hij eerst den 5den te Scio hebben kunnen aankomen, en van daar de tijding zijner gewilde expeditie niet reeds den 14den naar Trieste kunnen zijn overbragt daar die van het gevecht te Navarino, op veel korter afstand gelegen, niet dan in 19 dagen aldaar aankwam. Zij bewijzen mede, het voorbarige van het berigt uit Trieste, gedagteekend den 20 December, in onze laatste medegedeeld, dat namelijk het kasteel van Scio overgegeven was; daar volgens den *Spectateur Oriental*, die te Smyrna (vijf en twintig uren van Scio gelegen) uitgegeven wordt, dat kasteel den 20 December nog beschoten werd, en men den 1 December te Smyrna geene nadere tijding van de Grieksche verrigtingen op dat eiland, ontvangen had.

De Katholijke huisgezinnen te Scio, wier eigendommen geheel door de Grieken geplunderd waren, en zich elk oogenblik in het grootste gevaar bevonden, hadden den bijstand en de bescherming der bemiddelende Mogendheden bij geschrifte verzocht, en een verzoekschrift ten dien einde aan den Admiraal *de Rigny* ingezonden.

Verders brengt hetzelve dagblad mede, dat de Grieken te Skiato toebereidselen maakten tot eene onderneming tegen Negrepont, en tot eene andere tegen Kandia, te Karbusa, werwaarts zich al de Kandioten begaven, die op de onderscheidene eilanden verspreid waren. Lord *Cochrane*, zich den 9 November te Samos bevindende, had de inwoners van dat eiland aanbevolen, om 2000 man ter dadelijke inscheping gereed te houden. Men veronderstelde, dat zij een gedeelte der expeditie tegen Kandia zouden uitmaken, die onder zijne aanvoering geschieden zal.

De rust bleef te Smyrna onafgebroken voortduren.

— Weinig waren wij er op bedacht, dat de twee belangrijke zendingen, welke wij onlangs kort op elkander van onze Natuurkundige Commissie uit Neêrlands-Indië, mogten ontvangen, zoo spoedig stonden opgevolgd te worden van eene tijding, welke onze grootste verwachtingen eenskaps op eene grievende wijze deed, en ons in diepe rouwe dompelt.

De jonge, jverige, de naar hart en geest uitmuntende *Boie*, is niet meer! *Boie*, niet alleen het hoofd, maar ook de zorgvuldige, de altijd belanglooze en hooggeschatte vriend zijner togtgenooten, is eene prooi geworden des doods, en zijne verdienstelijke voorgangers *Kuhl* en van *Hasselt*, in hetzelfde graf nagevolgd. Niet minder groot dan dezen in verschillende vakken van Natuurlijke Historie, mogte hij daarenboven uit in eenen schat van algemeene kundigheden, en, wat bij als mensch was, moge beoordeeld worden door hen, die het geluk hadden, hem te kennen, met hem in aanraking te zijn, en zelkens bij hem in ruime mate stof vonden van verwondering over zoovele zeldzame kennis, bij zoovéél hooger zeldzame zedigheid en ongekunstelde nederigheid.

Het was op den 23 Augustus des verledenen jaars, dat de Heer *Boie* het Pangerangsche gebergte verliet, met het voornemen, om eenige weinige dagen te Buitenzorg door te brengen. Dadelijk na zijne aankomst aldaar, werd hij door eene zenuwkoorts aangetast, welke spoedig zoodanig in hevigheid toenam, dat het gevaarlijke van zijnen toestand zich ontwijfelbaar liet aanzien. Weldra werd ook alle aangewende hulp der kust, vruchteloos bevonden; en zien dagen slechts waren noodig, om den onvergelijkelijken jongen man, voor altijd aan zijne vrienden en aan de wetenschappen te ontrukken, en, met hem, eenskaps de vruchten te teenigen van de ongebruikte inspanning zijne

(Het vervolg op de eerste vier bladen.)

(Vervolg van het Mengelwerk van Maandag den 7 Januarij, I. C.)

MENGELINGEN.

IETS OVER DEN VELDMAARSCHALK MULLER.

(Uit de Nederlandsche Spectator, van Natuurlijke Historie, te Leyden.)

De onder het gemaakte verzamelingen, gedurende den koren tijd, dien hij in de Indien heeft kunnen werkzaam zijn, en zijne daarbij gedane waarnemingen, mogen als proeven verstrekken van zijne geschiktheid tot de meesterlijke volvoering der hem opgelegde moeijelijke taak, en doen hem kennen als den man, bestemder en den vermaligen opmerker in de vijfde natuur; en wat hij op zijne studeerkamer was, en nog beloofde te worden, zulks zal door de beoefenaars der Natuurlijke Historie mogen worden bedoeld, uit het door hem geschrevene werk, dat thans het perse is, en weldra het licht zal zien.

Als den onvergetelijken *Boie* zeven, aan zijne medeen en vrienden, elk uit de natuurkundige wereld, wij dit openlijk verklaar van dankbaarheid, zijne digen door verschuldigde

(Het vervolg op de laatst vorige bladen.)

vooral waren de Professoren vermetel genoeg, om personen, die overbrengers waren van ongeoorloofde brieven; uit de stad te helpen; maar deze brievenbestellers werden door mijne soldaten opgevangen, en heimelijk gevangen gezet, en de brieven werden bewaard.

Daar nu de Universiteit allernaast aan den stadsmuur en sterk van Studenten bezocht was, die eigenlijk het allergeschiktst waren, om een' opstand te verwekken, zoo moest ik overwegen, of er niet een middel te bedenken was, om deze Studenten goedschiks uit de stad te krijgen, waartoe mij het zoo even vermelde gedrag der Professoren een goed voorwendsel of goede aanleiding aan de hand gaf. Ik verzocht dezelven, behevens eenigen daarbij belanghebbenden Geestelijken en vervolgens den geheelen Magistraat, met de voornaamste Officieren van het garnizoen, bij mij, op eene Conferencie. Ik liet in het midden van een' grooten zaal, een' tafel dekken, aan welke de genoodigde Heeren zich moesten laten welgevallen, om aan te zitten, waarop ik mijnen Secretaris bevel gaf, de onderschepte brieven te voorschijn te brengen, en dezelve aan de Vergadering voor te lezen. Dit geschied zijnde liet ik den bri venbesteller komen en gaf bevel, dat hij door den Scherpregter met geeselslagen ter stad uit zoude gedreven worden. Hierop deed ik eene aanspraak aan de vergadering, en stelde haar de vraag voor, of het eerlijk gehandeld was, dat de aan Zijne Zweedsche Majesteit, zoo duur gezworen trouw, door een aantal hunner geschonden was; en na mijne rede kort afgebroken te hebben, noodigde ik hen allen bij mij ter maaltijd, waarbij ik de glazen wakker deed rondgaan, opdat de vreesachtigen moed zouden vatten. Hoe dengenen, die schuld aan dit verraad hadden, deze maaltijd moge gesmaakt hebben, is gemakkelijk te begrijpen; maar ik hield mij als of ik niets daarvan merkte, en beval intusschen, dat vijf honderd Musketiers, in het zoogenaamde Blokhuis, hetwelk nabij het Universiteits-gebouw gelegen was, zich verzamelen zouden, en terwijl de Heeren Studenten in het kollegie bijeen waren, en van hunne Professoren veel nieuws hoopten te vernemen, (het schijnt wel dat de Professoren te Krakau toen ten tijde, in plaats van onderwijs te geven aan hunne Jongelieden, hen met nieuwstijdingen ophielden; eene gewoonte, die geenerlei navolging verdient,) zond ik een Kapitein met honderd krijgsknechten om de toegangen van het Universiteits gebouw te bezetten, nadat dit geschied was, rukten nu ook de vijf honderd Musketiers op, en noodigden de Studenten in stilte en zonder beweging te maken of tegenspraak te doen, door eene achterdeur uit de Universiteit en zoo voort uit de Stad te wijken.

Zoodra ik berigt bekomen had, dat dit werk volbragt was, zeide ik aan de Heeren Professoren en Geestelijken, die aan mijne middag-tafel vereenigd gebleven waren en die reeds een tamelijken roes gedronken had den, tevens geloovende, dat alles afgedaan was en vergeten; dat, aangezien zij geen' lust hadden om onder de bescherming van Z. M. den Koning van Zweden te leven, zij dan zien mogten hoe zij buiten Krakau beter teregt zouden kunnen komen, en liet hen dadelijk uit de Stad brengen, en de Studenten, die hun onderwijs noodig hadden, op het spoor volgen.

Daarop liet ik den Magistraat op het Raadhuis ontbieden, hetwelk ik ook heimelijk met 500 van mijne musketiers had laten bezetten, en stelde hun op de vriendelijkste wijze voor, hoe ik ondervonden had, dat de Bakkers, Brouwers en Vleeschhouwers, een goed tantal sterke en groote knechts hadden, aan dewelke zij in oorlogstijden niet altijd werk te geven hadden, weshalve ik de Heeren Burgemeesters en den Raad verzocht, dat zij, zoo wel de meesters of bazen als knechten, uit deze drie gilden, op het Raadhuis mogten ontbieden, om daarin eenige modificatie te bewerkstelligen; dit geschiedde, en de lieden kompareerden alle, dewijl zij niets kwaads vermoedden. De meesters van het bakkers-, slagters- en brouwers gild werden, alzoo zij burgers waren, in een zaal gebragt, en de knechts in een ander afzonderlijk vertrek, waarop de laatstgenoemden, even als zulks met de Studenten geschied was, door de musketiers stil door de heimelijke poort der Stad uitgeleid werden. Waarop ik dan aan de meesters zeide dat de tegenwoordige stand van zaken het niet anders gedoogde, dat ik krijgslieden genoeg in mijn garnizoen had, die het brouwen, bakken en slagterswerk verstonden, en gaarn een stuivertje zouden willen verdienen, zoo als zij ook deden. Hetzelfde bewerkstelligde ik ook nog vervolgens met de overige gilden.

Den Magistraat riep ik andermaal ten Raadhuize bijeen, en kondigde denzelven aan, dat ik het tot mijne veiligheid voor noodzakelijk hield, dat de geheele Burgerij ontwapend moest worden, en alle wapens of geweer op het Stadhuis in bewaring van den Magistraat en van mij moest gebragt worden, met verlangen, dat onverwijld eene *Publicatie* zoude afgekondigd worden, van dezen inhoud, dat iedereen, zonder onderscheid, binnen 24 uren, alle wapenen en geweer, tot welk gebruik hetzelve ook mogt kunnen dienen, zouden hebben over te leveren, en bij gebreke om aan dit bevel te gehoorzamen, lijf- en levensstraf zouden te duchten hebben.

Dit geschiedde, en daarop werden er wel eene groote menigte geweren gebragt, maar dewijl ik onderrigt was, dat er nog wel veel meer onder de burgerij te vinden waren, liet ik hetzelfde bevel nog eenmaal bij trompettengeschal herhalen, en met allen ernst daarop aandringen, ook tegelijk daarbij voegen, dat zij, die nog eenige geweren terug gehouden hadden, dezelve zonder verwijl behoorden uit te leveren, terwijl de nalatigen de bedreigde straffen niet ontgaan zouden, en dat ik verder aan mijne soldaten bevel zoude geven, alle kwartieren wel te doorzoeken, en in huur voor elk geweer, dat zij vinden zouden 10 rijksdaalders zonde laten betalen, en de inwoners die geweren verborgen zouden hebben gehouden, zekerlijk met den dood zoude straffen.

Dit scherp bevel had nog wel eenige uitwerking, maar het kon toch niet beletten, dat deze, of die nog eenige geweren verborgen hield, zoo als mijne soldaten dan ook weldra bij eenen zekeren Brouwer 13 stuk van allerlei soort vonden, verborgen onder het brandhout in zijne brouwerij. Deze gevonden geweren liet ik in mijne kamer naast elkander neder leggen, en daarop den Brouwer, maar ook tevens den Scherpregter halen, de eerstgenoemde verscheen, ik vroeg hem of hij deze geweren als de zijnen herkende, en op zijn toestemmend antwoord, want hij meende, dat het toch met de gedreigde straf zijn kwaad niet loopen zou, liet ik hem naar de hoofdwacht brengen, en zoo dadelijk het hoofd voor de voeten leggen, waarop ik hem naar zijn huis liet brengen. Dit gestatueerde exempel hielp krachtiger, dan alle bevelen, want onverwijld bragt men nu al het nog achtergehouden geweer, te voorschijn.

Hierop liet ik alle Monnikken en andere Geestelijken uit de Kloosters ligten en buiten de stad brengen, maar dit was ook wel het ergste onheil, dat ik den Nonnen in hunn Kloosters had kunnen aandoen, want ik had eigenlijk alle nog jonge en welvarende Priesters laten opligten, en plaatste in iedet Kloosser slechts eenen hoogbejaarden *Pater*, om de misse te lezen, en toen de geestelijke dochters zich hierover bij mij kwamen beklagen, gaf ik haar tot antwoord, dat zij de oude *Paters* alleen maar de mis behoefden te laten lezen, en dat ik haar mijne Officiers wel zenden zoude om de biecht af te nemen en absolutie te geven, gelijk wij ook in alle zaken bereid zouden zijn om alles te doen en te verrigten, wat haar aangenaam mogt zijn.

Na dat ik dit alles gedaan en volbragt had, liet ik alle ingezetenen van Krakau eenen nieuwen eed van getrouwheid afvorderen, als ook den *Magistraat* dien ik twee dagen en twee nachten op het Raadhuis opgesloten hield, tot dat zij allen besluiten wilden om den eed af te leggen, hetwelk eindelijk geschiedde, en daarmede oordeelde ik van de stad en hare inwoners mij genoegzaam verzekerd te hebben, en mij tegen het gevaar, van oproer genoegzaam beveiligd te hebben.

Ik stelde het buiten twijfel, dat ik eene belegering te wachten had, het duurde ook niet lang, of zulks greep werkelijk plaats. De Poolsche krijgsbenden kwamen, eenige duizend man sterk, onder bevel van *Dembichitsky Starost*, van de Neustad, die een gunsteling des Konings van Polen, en korten tijd geleden, uit Frankryk gekomen was. Deze sloeg zijn leger op, omtrent een mijl van Krakau bij het Klooster *Moguelle*, en verschanste zich dadelijk, had aan de eene zijde de Weichsel en aan de andere zijde dit sterke Klooster. De gemelde *Starost* zond dagelijks boden aan mij, om de overgave der stad te eisschen, doch ik dreef den spot met hem, en telde zijne tegenwoordigheid zoo weinig, dat ik zelfs niet eene eenige der stadspoorten sluiten, ja dezelve dag en nacht open liet.

Nadat ik den vijand op deze wijze eenige weken in gerustheid gehouden had, liet ik op Vrijdag, na Pinkster, vroegtijdig, alle poorten sluiten, en commandeerde allen die rijden of gaan konden, om zich op een bepaald uur, op een zekeren post te begeven. Ik en al mijne Officiers moesten onze paarden leveren, om dezelve voor de artillerij-stukken te spannen. Dan gaf ik bevel, dat alle burgers zich voor drie dagen in hunne huizen van alles voorzien zouden, en gedurende dien tijd niet mogten op straat komen, noch zich laten. Om dit alles goed na te doen komen, plaatste ik in iedere straat vier Ruiters, met bevel, om alle menschen, die geen' Officiers of soldaten waren, dood te schieten. De hoofdwacht liet ik bezetten met 500 man, en alle poorten en posten wel voorzien. Met de overige manschappen, ongeveer 3000 man, zoo wel voetvolk als paardenvolk en dragonders, benevens 24 kanonnen, marcheerde ik 's nachts ten twaalf uur, in alle stilte uit de stad.

Toen ik in het veld kwam, moest ik hooren dat de vijanden nog alle in volle gloria waren, en de trompetters zich braaf hooren lieten, zoodat ik met groote vrees, dat mij de dag overvallen zoude, en dat mijn aanslag zou kunnen ontdekt worden, nog een tijd lang geduld moest hebben. Omstreeks twee uren werd het echter stil, en ieder begaf zich ter ruste.

Daarop kommandeerde ik een Detachement hetwelk ik zelf aanvoerde, om den vijand in zijn leger te overrompelen. (Het overige korps, onder bevel des Overste *Fabeau* van Fersen, volgde mij zachtkens op den voet na, ten einde mij, in geval van nood, bij te springen. Deze mijne onderonderming gelukte zoo wel, dat slechts eenige weinigen, die in aller ijl te paard klommen, benevens de Heer *Starost*, die in zijn nachtgewaad te paard de Weichsel overzwom, zich met de vlugt redden konden. Al de overigen, bijzonder de infanterie, werd zonder onderscheid van hoogeren of lageren, rang gemassacreerd. Midden in dit gewoel zag ik een Sergeant van mijn Regement, die uit Krakau over de muren tot den vijand overgeloopen was, weshalve ik met luider stemme riep: dat men dezen kerel niet moest dooden, aangezien hij zulk een eerlijken dood niet verdiend had, zoo als ik hem dan ook gebonden naar Krakau brengen en na verloop van eenige dagen spiesen liet.

Een gereformeerde Kornet, die een geboren Engelschman was, doch bij den eersten inval der Zweedsche Armée in Polen, onder meer andere Officiers van het Regement Forgella, door het volk des Konings van Polen, gevangen genomen werd, nogthans door den Secretaris der Koningin, die zijn landsman was, vriendschappelijk behandeld werd, vond den gezegden Secretaris in het leger, en bewees zijne dankbaarheid voor de aan hem betoonde beleefdheid daarmede, dat hij hem achter zich op het paard plaatste, en zoo mede naar Krakau bragt, om hem zijn leven te redden.

Nadat dit alles verrigt was, keerde ik weder naar de stad terug, en deed mijn intogt onder het losen van het geschut en het luiden der klokken, met bloote degen en ontrolde vanen, artillerij en bagagiewagens

(Het vervolg op den Rand van dezen Blade.)

warnood eenige weken zich om mij, en nieuw voedsel te verzamelen, want de Kroon-zwaardrager *Zbikowsky* kwam met eenige duizend man aan, de overzijde der Weichsel opgegaan, en legerde zich op gelijke wijze bij een bevestigd klooster *Tenitz* genaamd, zoo even gesegende rivier, vlak tegen over Krakau gelegen; van dezen had de Koning van Polen den Generaal *Kolesky* toegevoegd, die uit Frankrijk aan het Poolsche hof als een dapper ridder aanbevolen was geworden. Deze gaf zich herhaalde reizen de moeite, om mij door aanpleging van groote geldsommen en beloften van waardigheden zoo ver te brengen, dat ik Krakau zoude overgeven, ja het kwam zoo ver, dat hij mij honderd welke vriendelijke aanzeggingen, dat hij mij nog aan een' heele koorts, toen nu die alles wortel en [illegible] betoofde hem, om zijn dankbaar hart te bevorderen, hetwelk ik ook zeker zou gedaan hebben, hij niet kort daarop het ongeluk gehad had van het leven te verliezen.

Aldus is de geheele artillerie, de bagage, de vanen, standaarden, kelekrommen en de geheele bekroeverie van den *Starost*, uit welke ik nog veel geheimen die mij hurtig waren, ontdekte, ons buit geworden. Dit was eene groote verandering voor den *Starost*, die mij nog kort te voren had laten aanzeggen, dat, wanneer ik de stad niet goedwillig overgaf, hij mij, zoodra hij deselve overmeesterd zou hebben, wilde laten ophangen; [illegible] dat die geschiedde, was [illegible]

voor mij uit. Vervolgens liet ik de vaandels en standaarden rondom de deuren van het Raadhuis uitsticken, en de artillerijstukken voor mijn hoofdkwartier plaatsen. Den volgenden dag vierde ik deze overwinning met een feest, en onder de feestvreugd vroeg ik of dan niemand eenig mensch gevangen genomen had behalve de Overste Luitenant *Zaike*, die een kleine Wallachische Jongen had. De bovengemelde Kadet, met wetende of mij wel of kwalijk gedaan had, bekende eindelijk, dat bij den Secretaris der Koningin gevangenschap vriend was, en hem gedurende zijne [illegible] veel vriendschap bewezen had, ik zoud [illegible] Adjudant bij Z. M. de Koning van Zweden, en stierf aan een' heese koorts. Toen nu die alles wortel en [illegible]

mede mijn garnizoen te beschermen, daarom hield ik mij als of ik het oor leende aan zijn voorstel. Maar die Heer Majoor scheen meermaal in dergelijk vuur geweest te zijn, want des anderen daags, toen dit geld betaald zoude worden, bleef hij weg, maar het noodlot wilde dat ik hem, weinig dagen daarna, gevangen nam, en hem, onder den schijn van veelerlei beleefdheidstoon, tot op de overgave van Krakau bij mij behield, niet tegenstaande de Koning van Polen veel werks maakte om hem los te krijgen, en hij zelf ook allerlei listen bedacht om te ontkomen, zoo zelfs dat hij de krijgslieden, die hem moesten bewaken, met geld zocht om te koopen, hetwelk ik hen verooorloofde aan te nemen, dewijl ik geene andere lieden bij hem stelde dan de zoodanigen, op welke ik vertrouwen kon; intusschen had ik hem dagelijks aan mijne tafel en verklaarde hem lagchende openhartig, dat het mij de grootste vreugd van de wereld zou geweest zijn, wanneer ik hem die 100,000 rijksdaalders had kunnen afhandig maken, en dat hij voor het overige de onnoodige uitgaven aan zijne Heeren en Meesters en andere treken wel had kunnen besparen, wijl ik hem bekend had om tot op de overgave van Krakau of tot het sluiten van den vrede, met mij in de vesting *penitentie* te blijven doen.

Er viel in dezen tijd in het gebergte een zware regen, waardoor de Weichsel tamelijk hoog waste; ik besloot om van deze goede gelegenheid gebruik te maken, en het Kasteel van den Oppernof Maarschalk *Oppolinchy*, *Tencin* genaamd, hetwelk tusschen Krakau en Silesien, tot het openhouden dezer gemeenschap bezet gehouden werd, in brand te laten steken, en de bezetting onder bevel van den Kaptein *Reller*, omtrent honderd man sterk, daar Krakau te nemen. Tot dat einde zond ik den Kaptein Luitenant *Sakken*, een geboren Koerlander, met omtrent vijftig ruiters bij nacht derwaarts, met bevel aan de zoo evengenoemden Kaptein, dat hij het Kasteel of Slot in brand zoude steken, en met zijne manschappen naar Krakau zou komen. De vijand had zijn brug over de Wechsel eerder in gereedheid, dan men verwacht had, weshalve hij, zoodra hij het Slot in den brand zag, en dus wel begrijpen kon wat er voorviel, met 1000 paarden over de brug trok.

Toen nu het daruit getrokken garnizoen en de Kaptein-Luitenant *Sakken* den vijand gewaar werden, kozen zij in allerijl eenen voordeeligen post in eenen hollen weg, stelden zich met zijne musketiers en met de vier veroverde stukken geschut, die 6 ponders waren, in dien weg. Op deze wijze vochten de Officieren met hunne manschappen, onder begunstiging dezer stukken tegen den vijand, tot dat ik met 1200 man uitrukte om hen te ondersteunen, omdat ik de kanonnade hoorde, en dus wel begrijpen kon wat er voorviel. De Overste *Forgel*, dien ik een' troep van 60 man gegeven had om den voortogt uit te maken, ging zoodra hij den vijand ontwaar werd met groote heftigheid op hem los, hoezeer hem die overijling eenig volk kostte voor en aleer ik hem ondersteunen kon. Daarop werd men volkomen handgemeen, en de Poolsche soldaten sloegen den afmarsch en keerden naar de plaats terug van waar zij gekomen waren; gedurende deze ontmoeting geraakte de Kaptein-Luitenant *Sakken* achter den meermaals reeds genoemden Poolschen Generaal Majoor *Kokeby*, en vervolgde hem zoodanig op den voet, dat hij hem bij zijn sjerp, die zeer kostbaar was, vast kreeg, zoodra de Generaal-Majoor dit voelde, streek hij de sjerp met den degen over het hoofd, en ontkwam hij dus, door het verlies daar van, het levensgevaar dat over hem zweefde.

Daags daaraan trok ik weder uit om eene nieuwe schermutseling met den vijand te beproeven, en toen onze troepen handgemeen waren, trof het zich dat de Kapitein-Luitenant *Sakken* den meergemelden Majoor weder in het oog kreeg, hij ging ook weder op hem los, en bragt hem gevangen bij mij, op deze wijze geraakte dus *Kokeby* in mijne magt.

Vervolgens schreef ik aan den Kroon-zwaarddrager *Zobizidowsky*, dat hij het leger maar opbreken mogt, en liever in vriendschap en vrede met mij leven moest, daar er voor hem geen ander middel overig bleef, maar hij gaf mij hierop ten antwoord, dat hij de bevelen van *zijnen* Koning gehoorzamen moest, en zijn best deed. Ongeveer een' nacht of tien daarna besloot ik dezen Veldheer ook in alle stilte eene nacht visite te geven, even zoo als ik er eene aan den *Starost* gegeven had. Doch deze mijn aanslag werd door een of ander verrader aan den vijand ontdekt, zoodat toen ik bij den vijand kwam, deze reeds in slagorde stond en mij opwachtte. Ik was in een klein bosch, toen men mij dit berigt bragt, derhalve spoedde ik mij om op de vlakte te komen, opdat ik mij insgelijks in slagorde zoude kunnen stellen; zoodra ik in het open veld gekomen was, formeerde ik mijn volk in bataille, en nadat ik op alles behoorlijk orde gesteld en de flanken met geschut voorzien had, rukte ik tegen den vijand op, met het veldgeschrei *God met ons*, en toen ik zoo nabij gekomen was, dat ik hem beschieten kon, steeg ik af, pointeerde zelf de kanonnen, en stak het eerste stuk geschut zelf af, waardoor een vijandelijk Kornet met zijn paard gedood werd, en door het schot van het tweede stuk vier ruiters te gelijk dood geschoten werden, waarop de Poolsche soldaten het derde schot niet wilden afwachten, maar zich in drie korpsen verdeelden en met hunne linkervleugel op mijne regter- en met hunne regtervleugel op mijne linker aanvielen, terwijl de overige op mijne kanonnen aanrukten. Maar zij ontmoetten overal zoo veel tegenweer, dat zij terug dejnsden en gedwongen werden zich weder te hereenigen;

(Het vervolg op den kant van dezen blad.)

---

waarop zij gezamelijk een aanval deden op mijne linkervleugel, en mijn volk poogden in verwarring te brengen; daar ik dit nu uit de gelegenheid van het terrein reeds vooruit gezien had, plaatste ik aldaar twee wakkere heldhaftige Officiers, namelijk de beide Oversten-Luitenants *Taube* en *Lindqvorm*. Deze vochten daar als leeuwen, en toen ik hen met eenige troepen van de regtervleugel ondersteunen liet, deden zij hunne dingen zoo uitnemend wel, dat ik groot genoegen daaraan had, en zij veel eer daarbij ingelegd hebben, want de Heeren Polakken waren niet langer in staat onzen tegenstand te verduren, en waren genoodzaakt het veld te ruimen, en zich binnen hunne legerplaats terug te trekken. Zij lieten vele dooden op het slagveld achter; ik daarentegen, hetwelk zeer te verwonderen was, had alhier, zonder iemands weten, een schat van veertig duizend ducaten gevonden, maar hij had mij daarvan nooit iets laten merken. Nu had ik mij wel dikmaals verwonderd, hoe hij van zijn gering tractement, zulk een aanzienlijken staat voerde, maar ik had weinig gedachten dat hij een schat gevonden had. Maar toen hij in 1658, in de Paaschweek, nadat hij zich nog eenige tijd bij mij wel vermaakt had, kwam te overlijden, deed ik zijne goederen en papieren door een Sekretaris verzegelen, en naderhand dezelve onderzoeken, bij welke gelegenheid dan ook tot mijne groote verwondering bevonden werd, dat hij een groote som gelds naar Hamburg aan eenen voornamen Koopman aldaar, met name *Johann Danckert*, per wissel, gerenteerd had, en zoo kwam de zaak uit, die ik te voren volstrekt niet had willen gelooven.

---

deren was, had wel eenige gekwetsten maar niet eenen dooden.

Daarop vervolgde ik den vijand *en ordre de Bataille* op den voet na, tot voor zijne verschansing, alwaar ik mij nederstelde, de kanonnen plantte, dan de tafel ten beste dekken, en mijne Officiers in het gezigt des vijands ontbaalde, wordende bij elke gezondheid of toast, mijne kanonnen tegen het vijandelijk Retranchement afgeschoten, zoodat hij zich genoodzaakt zag, al zijne tenten op te rollen, wanneer hij dezelve niet in stukken wilde geschoten hebben. Tegen den avond marcheerde ik in goede orde weder naar de stad terug. Mijn andere broeder *Benedictus Wirtz*, die Overste Luitenant van mijn Regement was, voerde bevel op het slot Wischnitz, hetwelk den Vorst *Lubomirsky* toekwam, en vijf mijlen van Krakau gelegen was. Deze mijne broeder

---

LEIDSCHE SCHOUWBURG.

Onder directie van J. H. HOEDT en W. A. BINGLEY.

Donderdag den 17 Januarij 1828. DE STIEFMOEDER, OF WELKE IS DE PRUIK? *Blijspel* in 5 Bedrijven. Na hetzelve: DE OUDE KOPIJST, OF MEN SCHIJKT ZICH NAAR DE OMSTANDIGHEDEN; *Blijspel* met *Zang*, naar het Fransch.

*** Heden overleed alhier, aan de gevolgen van water in de borst en verval van krachten, onze waarde Zuster, Mej. vrouw HERMINA CORNELIA VAN DER SALM, in den ouderdom van ruim twee en zeventig jaren. Gevonden laags, dezen geëmmikelijken weg kennis aan alle haare Vrienden en Kennissen, terwijl wij verzoeken van brieven van rouwbeklag verschoond te blijven.

DELFT, 12 Januarij 1828. J. v. SCHOONE, J. v. PUTTEN.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam den 11 *Januarij* 1828.

Holland.	Werkelijke Schuld	2½ pCt.	*f* 53⅛	a 53⅜
	Rest. Uitgestelde dito			
	Lijfrenten			a 4⅜
	Billets van uitgeloten dito			a 3⅜
	Amortisatie-syndic.	4½ pCt.	97⅛	a 97⅜
	Domein Loosrenten	2½ „	92⅞	a 93⅛
	Handel-Maatschappij	4½ „	88⅛	a 88⅜
Frankrijk.	Inschrijving Grootb.	5 „	—	a —
	Dito op dito	3 „	68½	a 69
Rusland.	bij *Hope en Comp.*	5 „	100	a 100⅛
	Ins. op 't Grootb.	6½ „	51⅝	a 52⅛
Pruissen.	Obl. Neg. Landen	5 „	107	a 107⅛
	dito op Londen van 1822		107	a 107⅛
Spanje.	Obl. bij *Hope en Comp.*	5½ pCt.	25¼	a 26¼
	Nieuwe geldl. van 1822			
Oostenr.	Obl. bij *Collen Comp.*	5 „	77	a 77⅛
	dito	4 „	62½	a 62¾
	Certificaten	2½ „	42	a 42⅛
	Neg. Metaliek	5 „	86	a 86⅛
	Dito Bank-Actien		1268	a 1272

*** Daar door het overlijden van Mevrouw de Wed. LE JEUNE, sedert vele jaren verdienstelijke Onderwijzeres te LEYDEN, deze Stad eene KOST- en DAGSCHOOL-HOUDERES voor Juffrouwen verloren heeft, zoo worden alle bevoegde Onderwijzeressen uitgenoodigd, om naar zulk eene plaatsing in Leyden te staan, en zich tot dat einde, vóór of uiterlijk op den 4 Februarij dezes jaars, aan Heeren *Burgemeesteren* en *Wethouders* aan te melden met *gefrankeerde* brieven, voegende daarbij de haar aanbevelende papieren.

*** D. J. LE NOBEL, in de Herberg *de Vriendschap*, op de Haarlemstraat, Wijk 6 N°. 488, te Leyden, maakt door deze zijne Stadgenooten en verdere Begunstigers bekend, dat hij is genaturaliseerd door Zijne Excellentie de Heer *Staatsraad Gouverneur van Zuid-Holland*, als SPLITTER in de *Kon. Ned. Loterij*, waarvan thans voor de 138ste LOTERIJ te bekomen zijn: Heele, Halve, Vijfde en Tiende LOTEN, klassikaal doorgefourneerd. Conditien *gratis*; bij dezelve wordt ook exact Contra-boek gehouden.

*** Bij S. N. KUYT op de Hoogragt te Leyden, zijn te bekomen voor de 138ste *Kon. Ned.* LOTERIJ, Heele, Halve, Vijfdens en Tiendens van LOTEN, om van Klasse tot Klasse te verwisselen, alsmede voor alle Klasse prijs courant. Conditien *gratis*. De Trekking begint op Zaterdag den 2 Februarij 1828.

*** TE HUUR tegen Mei aanstaande, een HUIS, staande op de Hogewoerd te Leyden, voorzien van verscheidene behangen Kamers, enz. Te bevragen in de Boekwinkel van de Wed. DURSAAR, op het Rapenburg te Leyden voornoemd. — Bij wien verkrijgbaar is, het Werk getiteld: CHRISTELIJK DAGBOEK, voorafgegaan van eenige Brieven aan ERASTUS: à *f* 1 60, en Bijbelsche ALMANAK voor *f* 0 65 c.

*** Met Mei aanstaande, wordt te HUUR aangeboden, voor een eenig HEER, twee behangen VOORKAMERS, beiden voorz. en van Stookplaatsen en verdere Gemakken, hebbende een fraai en gestrekt gezigt in het beste gedeelte der Stad Leyden, in een gesloten huis. Adres onder letter H, bij C. C. VAN DER HOEK, Boekverkooper te Leyden voornoemd.

*** De Erven H. GARTMAN en P. MEIJER WARNARS, Boekhandelaren te Amsterdam, zullen ten overstaan van den Notaris W. C. A. DE CHAUFEPIÉ, aan het huis van den Overledene op de Cloveniers Burgwal, bij de Hoogstraat, N°. 49, des Dingsdags en Woensdags den 22 en 23 Januarij 1828, des voormiddags ten half elf en des namiddags ten half zes ure precies, VERKOPEN: Eene aanzienlijke Verzameling van *Latijnsche*, *Fransche*, *Engelsche*, *Italiaansche* en *Nederduitsche* zeer net geconditioneerde en meest fraai gebonden BOEKEN, in verschillende vakken van Wetenschap en Kunst, waaronder de beste Werken van smaak gevonden worden, en vele met keurige Platen versierd zijn; benevens drie Eikenhoute BOEKEN KASTEN, alles nagelaten bij wijlen den Wel-Edele Heer Mr. C. R. TOE LAER, in leven *Advocaat* en *Notaris* aldaar. De Catalogus wordt bij bovengemelden à 10 cents *voor den Armen* uitgegeven.

*** Men is van meening in het openbaar, ten huize van *Willem Kniest*, Kastelein in de Herberg *de roode Leeuw*, te Oegstgeest, op Woensdag den 23 Januarij 1828, des avonds te 6 uren, te veilen en verkoopen, een partij extra goed en wel toegemaakt WEI- of HOOILAND, groot 5 bunders 15 roeden en 60 ellen, gelegen in de Elsgeester Polder, aan den Heeren Weg, onder Oegstgeest: breeder bij de aangeplakte billetten omschreven, alwaar inmiddels andere informatien te bekomen bij ARY YPERLAAN, *Kostin* te Oegstgeest, en, ten Kantore van den Notaris KONING, te Warmond.

Te Leijden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.

ZEETIJDING.

Sedert onze laatsten is in Texel niets binnengekomen.

Sedert den 9 dezer is de gemeenschap tusschen de eilanden Texel, het Vlie en Terschelling door ijsgang afgebroken; de brieven zijn per sloep overgebragt; de communicatie zal op die wijze zoo lang mogelijk gecontinueerd worden.

Het schip *Delphin*, Kapt. J. E. Bruns, van Bordeaux naar Amsterdam, te Enkhuizen binnen, was volgens een brief van daar van den 8 dezer, van de reede van Havre T. Gelbert, van Rotterdam, bij het verbreken der ijsgang, de reis voortgezet.

Te Bordeaux is aangekomen Kapt. H. van Veen Jr. van Amsterdam, 1 v. Tybali; en op de reede van Havre T. Gelbert, van Rotterdam.